

KALKINMA AJANSLARI
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

DOĞU ANADOLU
KALKINMA AJANSI

Van İli Yatırım Potansiyeli

Doğu Anadolu Kalkınma Ajansı

Şubat, 2023

VAN İLİNİN STRATEJİK KONUMU

Van İlinin Stratejik Konumu

- Van ili, Türkiye'nin ve Avrupa'nın Asya'ya açılan kapısı konumundadır. Ortadoğu, Kafkaslar ve Orta Asya'nın kesiştiği bölgede yer almaktadır.
- Sahip olduğu stratejik konumu itibariyle İran, Irak, Ermenistan ve Azerbaycan ülkeleri ile olan ticarete önemli bir üs konumundadır.
- 500 km'lik mesafede 6 ülke yer almaktadır. Bu ülkeler; İran, Irak, Suriye, Azerbaycan, Gürcistan, Ermenistan'dır.
- Türkiye'nin İran ile olan 560 km sınırının, 300 km'si Van ili sınırlarından oluşmaktadır.
- İran ile olan ihracatımızın önemli bir kısmının yapıldığı, hem demiryolu hem de karayolu ulaşımının olduğu Kapıköy Sınır Kapısı Van'ın merkez ilçelerine bir saatlik mesafede yer almaktadır.

Van İlinin Stratejik Konumu

Sınır Kapısı Adı	İli	Ulaştığı Ülke	Durumu
Kapıköy	Van	İran	Kara Sınır Kapısı
Dilucu	Iğdır	Nahcivan Özerk Cumh.	Kara Sınır Kapısı
Gürbulak	Ağrı	İran	Kara Sınır Kapısı
Esendere	Hakkari	İran	Kara Sınır Kapısı
Derecik, Üzümlü	Hakkari	Irak	Kara Sınır Kapısı

- Kapıköy Sınır Kapısı'nın modernizasyon çalışmalarına, 2016 Ağustos ayında TOBB ve Gümrük ve Ticaret Bakanlığı işbirliği ile başlanmıştır. Bu kapsamda 63 bin m² alana sahip olan kompleks 2019'da tamamlanmıştır. **İran pazarına** açılan bu kapının hem şehir merkezine yakın olması, hem de daha güvenli bir güzergâh olması dolayısıyla Türkiye-İran ticaretinde kilit rolü bulunmaktadır.
- İran'a açılan Esendere (Hakkâri) ve Gürbulak (Ağrı) sınır kapıları Van'a üç saat mesafede yer almaktadır. Ayrıca bölge açısından bakıldığında Hakkâri üzerinden Irak'a açılan Üzümlü ve Derecik sınır kapılarının güzergâhı üzerinde yer almaktadır. Bu da Van'ı İran ve Irak ile yapılan ticarete önemli bir merkez yapmaktadır.

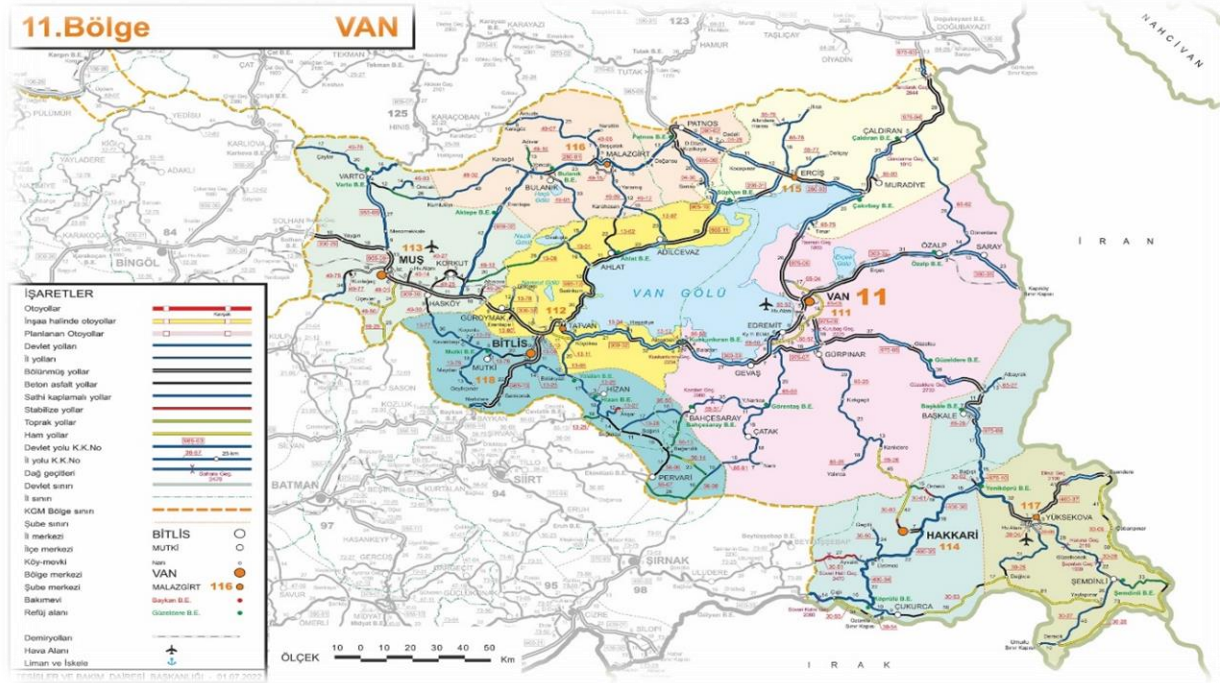

Ulaşım Altyapısı

2022 Yılı Van 'ın İl ve Devlet Yollarının Satış Cinsine Göre Uzunluğu (km)

	Asfalt Yol	Parke Yol	Stabilize Yol	Toprak Yol	Geçit Vermez	Toplam Uzunluk	Bölünmüş Yol
Devlet Yolu	972	9	0	35	106	1.122	570
İl Yolu	422	8	0	35	106	571	34

KALKINMA AJANSLARI
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

DOĞU ANADOLU
DAKA KALKINMA AJANSI

Ulaşım Altyapısı

Havayolu Altyapısı

- Havalimanı, Van şehir merkezine 8 km. mesafede olup, Türkiye'nin en büyük gölü olan Van Gölü sahiline paralel kurulmuştur.
- İç/Dış hatlar gelen/giden yolcu salonları, idari birimler ile diğer kurum kuruluş ve kolaylıklar ile birlikte toplam 16.500 m²'lik kapalı alana sahiptir.
- Van Ferit Melen Havalimanı'ndan **her gün**,
 - ❖ Ankara Esenboğa Havalimanı
 - ❖ Antalya Havalimanı
 - ❖ İstanbul Havalimanı
 - ❖ İstanbul Sabiha Gökçen Havalimanı
 - ❖ İzmir Adnan Menderes Havalimanı'na seferler mevcuttur.
- Adana'ya haftanın dört günü, Trabzon'a ise haftanın iki günü seferler mevcuttur.

HAVAYOLU ULAŞIMI – SEFER GÜNLERİ							
	Pzt	Salı	Çrş	Prş.	Cuma	Cmt	Pazar
İstanbul	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Ankara	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
İzmir	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Antalya	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Adana	✓		✓		✓		✓
Trabzon		✓		✓			

Ulaşım Altyapısı

Demiryolu Altyapısı

- Türkiye'nin doğu ve batı bölgelerini İç Anadolu hattı üzerinden bağlayan önemli demiryolu hatlarından biri olan Van Gölü Ekspresi, **Ankara'dan Kayseri'ye, Kayseri'den Sivas'a, Sivas'tan Malatya'ya, Malatya'dan Elazığ'a, Elazığ'dan Tatvan'a** şeklinde bir güzergâhı takip etmektedir. Ankara-Tatvan arasındaki parkurunu 25 saatte, Tatvan-Ankara arasını ise 26 saatte tamamlayan Ekspres, Ankara-Tatvan-Ankara arasında haftada 2 gün işleyen ana hat trenlerinden biridir. Ekspresin varış noktası Tatvan olarak görülse de Tatvan Limanı'nda feribota yüklenen konteynerler Van Gölü'nü geçerek Van Feribot İskelesi'nde indirilmekte ve tekrar demiryolu hattına alınarak Van ilinin Saray ilçesindeki Kapıköy Sınır Kapısı ile **İran'a** ulaşmaktadır. (Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları, 2022)

KALKINMA AJANSLARI
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

DOĞU ANADOLU
DAKA KALKINMA AJANSI

Ulaşım Altyapısı

Denizyolu Altyapısı

- Tatvan ilçesinde yer alan limandan Van Gölü Ekspresi vagonları ile yük ve yolcu taşımacılığı yapılarak Tuşba ilçesindeki Van Feribot İskelesi'ne ulaşılmakta, iskeleden demiryolu hattına aktarılan vagonlar Kapıköy Sınır Kapısı üzerinden İran'a varmaktadır. Tatvan-Van arasındaki Van Gölü feribot seferlerini gerçekleştiren 6 adet feribot bulunmaktadır. Her biri 9-10 vagon kapasiteli 4 feribotla günde 1.500 ton yük taşınırken her biri 50 vagon kapasiteli yeni 2 adet feribotla günde 10.500 ton yük taşınmaktadır. Yeni feribotların her biri için yolcu taşıma kapasitesi 350 kişidir (Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları, 2022)
- Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tasarrufunda olup Edremit İlçe Kaymakamlığı tarafından devralınan marina ise yolcu taşımacılığı için kullanılmaktadır. **Ahlat**, **Adilcevaz** ve **Gevaş** ilçelerinde yer alan **iskeleler** ise turizm amaçlı olarak yolcu taşımacılığında kullanılmaktadır.

İŞGÜCÜ, EĞİTİM VE DEMOGRAGRAFİ GÖSTERGELERİ

Nüfus ve Demografi Göstergeleri

	VAN	TRB2 BÖLGESİ	TÜRKİYE
NÜFUS (Kişi), 2022	1.128.749	2.157.272	85.279.553
NÜFUS YOĞUNLUĞU (kişi/km2), 2021	59	52	110
YILLIK NÜFUS ARTIŞ HIZI (‰), 2021	-7,27	-6,99	12,67
ORTANCAYAŞ, 2022	24,2	24,45	33,5
ORTALAMA HANE HALKI BÜYÜKLÜĞÜ, 2021	4,6	4,6	3,2
YÜZÖLÇÜMÜ* (KM2)	20.921	45.028	780.043
SOSYO-EKONOMİK GELİŞMİŞLİK SIRASI(2017)**	77	26	-
İŞSİZLİK ORANLARI, 2021	-	20,4	12

TÜİK, Erişim Tarihi:13.02.2023

*MSB, Harita Genel Müdürlüğü

**STB, SEGE 2017

KALKINMA AJANSLARI
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

DOĞU ANADOLU
KALKINMA AJANSI

Nüfus Göstergeleri

Yaş Dilimleri	0-14		15-29		30-44		45-59		60-74		75-üstü		Toplam
	Kişi	%	Kişi	%	Kişi	%	Kişi	%	Kişi	%	Kişi	%	
Van	370.806	32,5	337.711	29,6	231.398	20,3	126.575	11,1	58.913	5,2	15.612	1,4	1.141.015
TRB2	694.308	31,9	655.742	30,1	436.360	20,0	239.994	11,0	116.727	5,4	33.607	1,5	2.176.738

TÜİK, Erişim Tarihi Şubat 2023

- 2021 yılı verilerine göre Van İli nüfusunun **%29,6'sını** (337.711 kişi) 15-29, **%49,9'unu** (569.109) 15-44 yaş arası olan bireyler oluşturmaktadır. (TÜİK, 2023)

KALKINMA AJANSLARI
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

DOĞU ANADOLU
KALKINMA AJANSI

İşgücü Göstergeleri

2021	İşsiz (Bin)	İstihdam(Bin)	İşgücü(Bin)	Aktif Nüfus(15+) (Kişi) (1000)
TRB2	138	536	674	1.447

TÜİK, Erişim Tarihi Şubat 2023

2021 Yılı	İşgücüne katılma oranı (%)	İşsizlik oranı (%)	İstihdam oranı (%)
TRB2	46,6	20,4	37,1

TÜİK, Erişim Tarihi Şubat 2023

- 2021 yılı verileri baz alındığında TRB2 Bölge illerimizdeki aktif çalışabilir nüfus içerisinde işsiz kişi sayısı 138 bin kişi, işsizlik oranı ise %20,4'dür. (TÜİK, 2023)

KALKINMA AJANSLARI
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

DOĞU ANADOLU
KALKINMA AJANSI

Eğitim Göstergeleri

Eğitim Düzeyi		VAN
<u>Bitirilen Eğitim Düzeyi</u> <u>(2021)</u>	Okuma-yazma bilmeyen (15+)	49.278
	Okuma-yazma bilen fakat okul bitirmeyen (15+)	69.171
	İlkokul mezunu (15+)	110.636
	Lise veya dengi okul mezunu (15+)	163.933
	Yüksekokul veya fakülte mezunu	89.522
	Yüksek lisans mezunu	11.046
	Doktora mezunu	1.552
	Bilinmeyen	3.803

TÜİK, Erişim Tarihi Şubat 2023

KALKINMA AJANSLARI
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

DOĞU ANADOLU
KALKINMA AJANSI

Eğitim Göstergeleri

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

- Yüzüncü Yıl Üniversitesi 20 Temmuz 1982 tarihinde kurulmuştur.
- 19 Fakülte, 5 Enstitü, 3 Yüksekokul, 11 Meslek Yüksekokulu, 51 adet Uygulama ve Araştırma Merkezi ile Van Gölü kenarında kurulmuş, şehir merkezine 15 km mesafede olan bir eğitim kurumu olarak Merkez Zeve Kampüsü ile Gevaş, Özalp ve Erciş ilçelerinde eğitim-öğretim faaliyetleri sürdürülmektedir. (YÖK, 2023; YYÜ)
- Yaklaşık 1736 akademik personel ile 25.655 öğrenciye hizmet sunulmaktadır. (YÖK, 2023)

SANAYİ GÖSTERGELERİ

Sanayi Alanları

Van Organize Sanayi Bölgesi

2020 Yılı Organize Sanayi Bölgesi (OSB) Verileri				
OSB Adı	Parsel Sayısı	Dolu Parsel Sayısı	Alan Büyüklüğü (Hektar)	OSB'de Yer Alan Firmalardaki İstihdam Sayısı
Van OSB	376	137	514	5.602

Kaynak: Van İl Sanayi ve Teknoloji Müdürlüğü, 2021

- Van OSB'de toplamda faaliyet gösteren 181 firma bulunmakta olup bu firmalardan 130 tanesi aktif olarak üretim faaliyetlerine devam etmektedirler. Bu işletmelerde toplam 3.602 kişiye istihdam sağlanmaktadır.
- 43 firma OSB içindeki inşaat faaliyetlerine devam etmekte olup bu firmalardan 9 tanesi tekstil ve hazır giyim sektöründe, 7 tanesi metal sanayi sektöründe ve 9 tanesi de gıda sanayinde faaliyet gösteren firmalardır.
- Gıda sanayinde 1.017 kişi, inşaat yapı malzemesi sanayinde 469 kişi, tekstil hazır giyim sanayinde 387 kişi çalışmaktadır.

KALKINMA AJANSLARI
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

DOĞU ANADOLU
KALKINMA AJANSI

Sanayi Alanları

- Toplam 514 hektar büyüklüğünde olan Van Organize Sanayi Bölgesi'nin 4. etap altyapısı DAKA'nın desteği ile tamamlanarak firmalara tahsis edilmiş ve üretime başlanmıştır.
- Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından Cazibe Merkezlerini Destekleme Programı (CMDP) kapsamında desteklenen ve Doğu Anadolu Kalkınma Ajansı tarafından yürütülen "Van Tekstil ve Hazır Giyim OSB 1. Etap Altyapı Projesi" kapsamında OSB'nin 5. etabında 100 hektarlık alanda parseller oluşturulmuştur. DAKA desteği ile Van OSB 5. etap Van Tekstilkent ve Hazır Giyim OSB Projesi ile yeni bir tekstil ve hazır giyim üretim alanı oluşturulmaktadır.
- 100 hektarlık bir alanı kapsayan Tekstil ve Hazır Giyim OSB'nin 1. etabı 2018 Yılı Cazibe Merkezlerini Destekleme Programı kapsamında tamamlanmış olup altyapı projesi kapsamında yer alan 42 adet parselden 36'sının yatırımcılara tahsis işlemleri tamamlanmıştır.
- 2021 yılı Çalışan ve Üreten Gençler Programı kapsamında kısmi altyapı projesiyle kazandırılan yeni parsellerle birlikte toplam 9 adet parselde her biri 5.000 m² kapalı alana sahip 6 adet tekstil atölyesi inşa edilmektedir.

Sanayi Alanları

- Van Tekstil ve Hazır Giyim OSB 1. Etap Altyapı Projesi'ne ilişkin bilgiler aşağıdaki gibidir:
 - Tahsis yapılan firma sayısı: 13
 - Firmalara tahsisi yapılan parsel sayısı: 36
 - Firmalara rezerve edilen parsel sayısı: 6
 - Firmalara tahsis edilen arazi miktarı: 287.738 m²
 - 36 adet parselde planlanan istihdam sayısı: 9.730 kişi
 - 36 adet parselde inşa edilen/edilecek kapalı alan miktarı: 179.000 m²
 - CUGEP kapsamında tahsis edilen 9 ek parselde inşa edilen 6 adet atölyede planlanan istihdam sayısı: 3.000 kişi.
- Van Tekstil ve Hazır Giyim OSB için ayrılan toplam 100 hektar alandan yaklaşık 58 hektarlık 2. etap alanının yeni yatırımlara hazır hale getirilmesi için altyapı çalışmalarına başlanmış olup CMDP desteği ile 57 parselin altyapı çalışmalarının tamamlanması planlanmaktadır.
- 58 hektarlık yeni alanda yaklaşık 20.000 kişilik bir istihdam sağlanması hedeflenmektedir.

Sanayi Alanları

Erciş Organize Sanayi Bölgesi

2020 Yılı Erciş Organize Sanayi Bölgesi (OSB) Verileri

OSB Adı	Parsel Sayısı	Alan Büyüklüğü (Hektar)
Erciş OSB	40	55

Kaynak: Van İl Sanayi ve Teknoloji Müdürlüğü, 2021

- Van'ın Erciş ilçesinde kurulan Erciş Organize Sanayi Bölgesi'nin toplam alanı 55 hektar olup toplam sanayi parseli sayısı 40'dır. Bunun 24'ü 1. etapta, 16'sı 2. etapta yer almaktadır.
- CMDP kapsamında yürütülen "Van Erciş OSB Enerji Nakil Hattı ve Yol Altyapısı Yapımı Projesi" kapsamında Erciş OSB'nin elektrik ve yol altyapısı ile ana yol bağlantısı tamamlanmıştır.
- OSB içinde üstyapı faaliyetlerinin ihaleleri devam etmekte olup tüm parseller tahsis edilmiştir.
- İşletmelerine ruhsat alan 5 firmadan 3 tanesi aktif olarak üretim faaliyetlerine başlamıştır. Gelişme alanı olarak belirlenen 2. etap altyapısının yapımı için fizibilite çalışmalarına başlanmıştır.

Sanayi Alanları

Van Küçük Sanayi Siteleri

- Van ilinde toplam 2.230 iş yeri kapasiteli, yüzde 79 doluluk oranında faaliyet gösteren toplam 7 adet küçük sanayi sitesi bulunmaktadır. Van küçük sanayi siteleri mevcut istihdamın büyük bir bölümünü oluşturmaktadır.
- Van ilinde 58 işlik kapasiteli ve yüzde 94,83 doluluk oranıyla faaliyet gösteren bir İş Geliştirme Merkezi (İŞGEM) ve 41 firmanın bulunduğu, 80 kişinin istihdam edildiği Yüzüncü Yıl Üniversitesi bünyesinde bir teknokent mevcuttur (Van İl Sanayi ve Teknoloji Müdürlüğü, 2021).
- Tamamlanmış ve faaliyette olan 7 adet KSS haricinde,
 - Van Gölü Orta Ölçekli Sanayi Sitesi altyapı inşaat aşamasında,
 - Van Mermer Mermerit Suni Mermer ve Taş Süslemeciliği Küçük Sanayi Sitesi proje aşamasında,
 - Tuşba Marangozlar Sanayi Sitesi altyapı inşaat aşamasındadır (Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı 81 İl Sanayi Durum Raporları, 2019).

Sanayi Alanları

2021 Yılı Küçük Sanayi Sitesi (KSS) Verileri

KSS ADI	İş Yeri Sayısı	Dolu İş Yeri Sayısı	Boş İş Yeri Sayısı	Alan Büyüklüğü (hektar)	KSS'de Yer Alan İşletmelerde İstihdam Sayısı	Doluluk Oranı (%)
SS Van Yeni Küçük Sanayi Sitesi Yapı Kooperatifi Başkanlığı	1.112	710	402	100	1.920	63,85
SS Yeni Marangozlar Hırcırcılar Keresteciler Küçük Sanayi Sitesi Yapı Kooperatifi Başkanlığı	250	250	0	15	500	100
SS Erciş Küçük Sanayi Sitesi Yapı Kooperatifi Başkanlığı	268	268	0	22	804	100
SS Erciş II Küçük Sanayi Sitesi Yapı Kooperatifi Başkanlığı	96	45	51	6	135	46,88
SS Çaldıran Küçük Sanayi Sitesi Yapı Kooperatifi Başkanlığı	79	67	12	5,5	201	84,81
SS Keresteciler Marangozlar ve Mobilyacılar Küçük Sanayi Sitesi Yapı Kooperatifi Başkanlığı	350	350	0	7	1.050	100
Van Özalp Küçük Sanayi Sitesi	75	75	0	-	-	100
Toplam	2.230	1.765	465	155,5	4.610	79

Van İl Sanayi ve Teknoloji Müdürlüğü, 2021

KALKINMA AJANSLARI
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

DOĞU ANADOLU
KALKINMA AJANSI

Sanayi Alanları

2021 Yılı İş Geliştirme Merkezi (İŞGEM) Verileri

Yer Alan İşlik Sayısı	Dolu İşlik Sayısı	Boş İşlik Sayısı	Alan Büyüklüğü (m2)	Toplam İstihdam Sayısı	Doluluk Oranı (%)
58	55	3	200.000	238	94,83

2021 Yılı Teknokent Verileri

Firma Sayısı	Alan Büyüklüğü (dönüm)	Toplam İstihdam Sayısı
46	220	80

Van İl Sanayi ve Teknoloji Müdürlüğü, 2021

- Van YYÜ Teknokent, 2014 yılında fiilen faaliyete geçmiştir. 218.000 m2 arsa üzerinde ve 3450 m2 kapalı alanda faaliyet göstermektedir.
- Van Tekstilkent, Van ili Kurubaş bölgesine 300 da alan üzerine bir kurulmuştur. Tekstilkente CMDP kapsamında sağlanan altyapı ve üstyapı destekleriyle 32 adet fabrika binası kurulmuş ve yatırımcılara tahsis edilmiştir. Etabın tamamıyla üretime geçmesiyle birlikte hâlihazırda 3.000 kişilik bir istihdam sağlanmıştır.

KALKINMA AJANSLARI
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

DOĞU ANADOLU
KALKINMA AJANSI

Sanayi Alanları

İl	Sanayi Alanı	Alan Büyüklüğü (ha)	İlin Yüz Ölçümü (ha)	İl Sanayi Alanları / İl Yüz Ölçümü (%)
Van	Van Organize Sanayi Bölgesi	514	2.092.100	0,046
	Erciş Organize Sanayi Bölgesi	55		
	Van Tekstil Kent	121		
	Van Küçük Sanayi Siteleri	155,5		
	İş Geliştirme Merkezi	20		
	Teknokent	89		
TOPLAM		954,5	2.092.100	

- Van ili mevcut sanayi alanları toplamı 954 hektar olup KSS'lerdeki doluluk oranları yüzde 79'a yaklaşmış durumdadır.
- Mevcut sanayi alanlarının il yüz ölçümüne oranı yüzde 0,045 seviyesindedir.

DIŞ TİCARET GÖSTERGELERİ

Dış Ticaret

2020 ve 2021 Yılları Van İli İthalat ve İhracat Verileri, 1000 \$ cinsinden

	2020		2021		2022	
DIŞ TİCARET	İhracat	İthalat	İhracat	İthalat	İhracat	İthalat
TOPLAM	24.422	27.720	23.102	33.389	25.356	32.136

2022 Yılı Van İli İthalat ve İhracat Verileri-İlk 5 Ülke, \$ cinsinden

ÜLKE	İHRACAT (\$)	ÜLKE	İTHALAT (\$)
İran	13.221.783	İran	13.215.093
Irak	8.147.247	Rusya Federasyonu	9.259.438
Suriye	1.113.037	Romanya	1.973.183
ABD	435.843	Yunanistan	1.862.500
Gürcistan	403.301	Çin	1.649.507
TOPLAM	23.321.211	TOPLAM	27.959.721

- 2022 yılında toplamda 25 milyon dolarlık ihracat yapılmış olup bunun yaklaşık %50'si İran'a gerçekleştirilmiştir.
- 2022 yılında gerçekleşen 32 milyon dolarlık ithalatın yaklaşık %40'ı İran'dandır.
- 2021 ve 2022 yıllarında gerçekleşen toplam ihracat/ithalat tutarları karşılaştırıldığında ihracatta %9,8'lik artış, ithalatta %3,8'lik bir düşüş görülmektedir.

Dış Ticaret

2022 Yılında Van'dan En Çok İhraç Edilen Ürün Grupları, \$ Cinsinden

ÜRÜN GRUPLARI	İHRACAT(\$)
Çatal-bıçak takımı, el aletleri ve hırdavat malzemeleri	2.276.914
Kakao, çikolata ve şekerleme	2.181.379
Cam ve cam ürünleri	1.475.408
Mobilya	1.361.539
Elektrik motoru, jeneratör, trasformatörler	1.113.355
Fırın ürünleri	1.067.169
Plastik ürünleri	1.061.825
Sığır, koyun, keçi, at, eşek, bardo, katır v.b.	972.926
Başka yerde sınıflandırılmamış kimyasal ürünler	921.798
Pompa, kompresör, musluk ve vana	900.181
Başka yerde sınıflandırılmamış metal eşya	878.582
Kereste ve parke	875.115
TOPLAM	15.086.191

- 2022 yılında Van ili ihracat değerlerine bakıldığında ilk sırada ürünlerin %8,98 ile «Çatal-bıçak takımı, el aletleri ve hırdavat malzemeleri» olduğu görülmektedir. İkinci sırada ise 2 milyon dolar ile «Kakao, çikolata şekerleme» yer almaktadır.

TÜİK Dış Ticaret Verileri, Şubat 2023

KALKINMA AJANSLARI
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

DOĞU ANADOLU
KALKINMA AJANSI

Dış Ticaret

2022 Yılında Van'dan En Çok İthal Edilen Ürün Grupları, \$ Cinsinden

ÜRÜN GRUPLARI	İTHALAT(\$)
Rafine edilmiş petrol ürünleri	13.784.812
Cam ve cam ürünleri	3.764.939
Demir-çelik ana sanayi	2.702.995
Motorlu kara taşıtları ve motorları	1.973.183
Tekstil, giyim eşyası ve deri işlemede kullanılan makineler	1.846.365
Meyveler, sert kabuklular, içecek ve baharat bitkileri	1.766.398
İşlenmiş sebze ve meyveler	681.755
Maden kömürü	606.128
Sebze, bahçe ve kültür bitkileri ürünleri	570.693
Kimyasal gübre ve azotlu bileşikler	546.001
Tıpta ve eczacılıkta kullanılan kimyasal ve bitkisel kaynaklı ürünler	356.094
TOPLAM	28.599.363

- Van ilinin 2022 yılı ithalat verilerine bakıldığı zaman ilk sırada yaklaşık 14 milyon dolar ile «rafine edilmiş petrol ürünleri» olduğu görülmektedir. İkinci sırada ise yaklaşık 4 milyon dolar ile «cam ve cam ürünleri» yer almaktadır.

TÜİK Dış Ticaret Verileri, Şubat 2023

KALKINMA AJANSLARI
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

DOĞU ANADOLU
KALKINMA AJANSI

TARIM GÖSTERGELERİ

Van İli Tarım Göstergeleri

- Bölgenin ekonomik yapısı içinde tarım ve hayvancılık önemli bir yere sahiptir.
- Van ili, 2021 yılı tarımsal üretim değerleri incelendiğinde;
 - bitkisel üretim değerinin 839 milyon TL,
 - hayvansal üretim değerinin 4,9 milyar TL olduğu görülmektedir.
 - kişi başına bitkisel üretim değeri 735 TL,
 - kişi başına canlı hayvanlar değeri 4.208 TL'dir. (TÜİK, 2023)
- Mera arazilerinin varlığı, üretim tekniklerine olan yatkınlıklar gibi sebeplerle küçükbaş hayvancılık Bölge'de yoğun bir şekilde yapılmaktadır.
- Van ili küçükbaş hayvan sayı 2021 yılı için **3.384.220** adet ve 2022 için **3.413. 510** adet olup, her iki yılda da Türkiye genelinde açık ara 1. sıradadır.(TÜİK, 2023)

Van İli Tarım Göstergeleri

- 2022 yılı verilerine göre Van ili korunga üretiminde 2. sırada yonca üretiminde 4. sırada ve yer almaktadır. (TÜİK, 2023)
- Bal üretiminde kalite ve üretim hacmi açısından Türkiye’de ön sırada olan ilimiz Gevaş, Çatak ve Bahçesaray balı gibi marka değerlere sahiptir.
- Van’da et ve et ürünleri işletmesi sayısı 4, süt ve süt ürünleri işletmesi sayısı 16’dır. (Tarım ve Orman Bakanlığı, 2021, Van Tarımsal Yatırım Rehberi)
- Kamuya ait Erçiş Şeker Fabrikası ve Van Et ve Süt Kombinası bulunmaktadır.

Van İli Tarım Göstergeleri

- Van ilinde en fazla yetiştiriciliği yapılan ürünler elma, ceviz ve armuttur.
- Elma ve armut üretim miktarlarının bölge üretimi içindeki payı her ikisi için de yüzde 43'tür. Ceviz üretim miktarının bölge üretimi içindeki payı yüzde 33'tür.
- Van ilinde üretilen ceviz yoğunlukla Gevaş ilçesinde yetiştirilmektedir. (TÜİK, 2022)

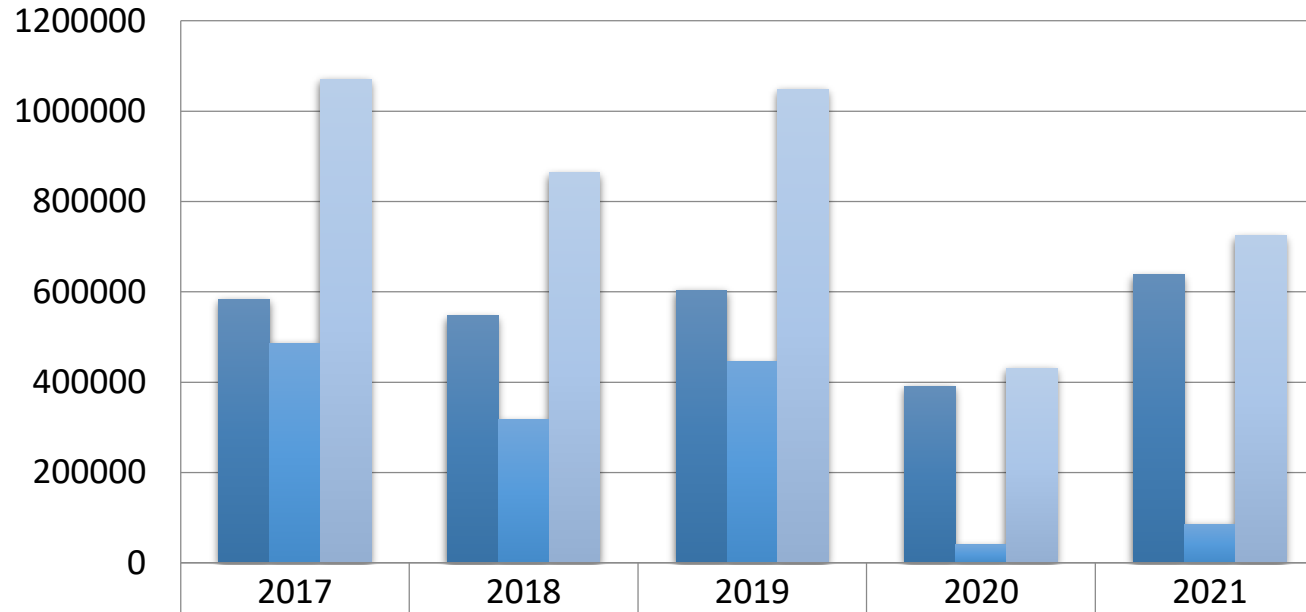
TURİZM GÖSTERGELERİ

Van İli Turizm Göstergeleri

Yıllar İtibariyle Van'a Gelen Yerli ve Yabancı Turist Sayıları

■ Yerli Ziyaretçi Sayısı	584040	546758	604041	391256	638652
■ Yabancı Ziyaretçi Sayısı	486220	317286	444726	39936	86046
■ Toplam	1070260	864044	1048767	431192	724698

Van İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2022

KALKINMA AJANSLARI
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

DOĞU ANADOLU
KALKINMA AJANSI

Van İli Turizm Göstergeleri

Turizm İşletme Belgeli konaklama tesislerinde geliş ve geceleme sayıları, 2021

Tesise geliş sayısı / Toplam	Tesise geliş sayısı / Yabancı	Geceleme sayısı / Toplam
115.081	13.995	221.340

Belediye Belgeli konaklama tesislerinde geliş ve geceleme sayıları, 2021

Tesise geliş sayısı / Toplam	Tesise geliş sayısı / Yabancı	Geceleme sayısı / Toplam
303.820	30.280	534.454

TÜİK, Şubat 2023

Konaklama Tesislerinin Dağılımı

Bakanlık Ruhsatlı			Basit Konaklama Belgeli		
Otel	Oda	Yatak	Otel	Oda	Yatak
28	1.398	2.834	47	1.569	3.622

Van İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2022

KALKINMA AJANSLARI
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

DOĞU ANADOLU
KALKINMA AJANSI

Van İli Turizm Göstergeleri

Van'da Düzenlenen Festivali Şenlik ve Fuarlar

- **Van Shopping Fest (Alışveriş Festivali):** Her yıl Mart ayının son 10 gününde düzenlenmektedir. 2022 yılında altıncısı düzenlenmiştir. Etkinlik kapsamında İran vatandaşlarının Nevruz Bayramı tatili nedeniyle Van'a gelmeleri, bu etkinliğin düzenlenmesi için temel motivasyon kaynağı olmuştur.
- **Uluslararası İnci Kefali Göçü Kültür ve Sanat Festivali:** Van Gölü'nde yaşayan tek balık türü olan inci kefali, her yıl Mayıs ve Haziran aylarında üremek için tatlı su kaynaklarına doğru tersine göç etmektedir. 2022 yılında onuncusu düzenlenmiştir.
- **Doğu'nun Kanatları Erçek Gölü Flamingo Festivali:** Birçok kuş türüne ev sahipliği yapan Erçek Gölü'nün asıl sahipleri flamingolardır. 2018 yılında sekizincisi düzenlenen etkinlik, pandemi sonrası süreçte henüz gerçekleştirilmemiştir.
- **Akdamar Çocuk ve Gençlik Tiyatroları Şenliği:** Van Devlet Tiyatrosu tarafından 20 yıla yakın bir süredir düzenlenmektedir. Çeşitli sahne sanatları gösterileri ile tüm sanat alanlarına ilişkin çocuk ve gençlik atölyeleri gerçekleştirilmektedir.

Van İli Turizm Göstergeleri

Van'da Düzenlenen Festivali Şenlik ve Fuarlar

- **Çatak Kanispi(Beyaz Çeşme), Bal, Ceviz, Alabalık ve Rafting Festivali:** Van'ın Çatak ilçesinde yörenin tarihi, sosyal, ekonomik ve kültürel yapısı çeşitli etkinlikler ile tanıtılmaktadır. 2022 yılında on birincisi düzenlenmiştir.
- **Ulupamir Kırgız Kültür ve Sanat Festivali:** Kırgızistan'dan Afganistan'ın Pamir Yaylası'na, oradan da Erciş'in Ulupamir köyüne göç eden ve 1982 yılından beri ilçede yaşayan Kırgızların kültür ve kimliklerini tanıtmayı amaçlamaktadır. 2022 yılında Van'a gelişlerinin 40. yılına atıfla "40. Yıl Kültür Şenlikleri" adıyla kutlanmıştır
- Van ilinde ön plana çıkan diğer festivaller, Hıdırellez Bahar Bayramı, Badem Çiçeği Festivali, Uluslararası Van Doğu Anadolu Turizm Kongresi ve Fuarı ile Van Doğu Anadolu Tarım Hayvancılık ve Gıda Fuarı'dır.

Van İli Turizm Göstergeleri

Van İli Turizm Çeşitleri

- **Kış Turizmi:** Van'ın yüksek dağlarla çevrili coğrafyasına uygun olarak 2 adet kayak merkezi bulunmaktadır. Bunlardan ilki Gürpınar'da bulunan Kurubaş Kayak Merkezi, şehir merkezinin 5 km güneyinde bulunmaktadır. Gevaş Abalı Kayak Merkezi ise kent merkezine 42 km mesafede bulunmaktadır. Her 2 kayak merkezi de geniş kayak pistleri ve kar kalitesi ile adlarından söz ettirecek niteliktedirler.
- **İnanç Turizmi:** Van'da özellikle Urartular ve Ermenilere ait olan mabet, kilise ve manastırlar fazlaca yer almaktadır.
 - Akdamar Kilisesi, bölgenin en önemli Hristiyan inancı mabedidir.
 - Aziz Bartholomeus Manastırı, Ermenilerin tarafından inşa edilmiştir.
 - Çarpanak Kilisesi, Yedi Kilise (Warak Wank Manastırı) önemli marka değerleridir.
 - Ulu Cami, Ahlatşahlar zamanında yapılmış ve günümüze sadece minaresi ulaşmış önemli bir marka değeridir.
 - Eski Van'ın ibadete açık iki camisi bulunmakta olup bunlar Hüsrev Paşa Camii ve Külliyesi ve diğeri 1660 yılından günümüze ulaşmış Kaya Çelebi Camii'dir.
 - Ayrıca Süleyman Han Camii, İzzeddin Şir Cami, Hamurkesen Cami ve Kırmızı Cami önemli değerlerdir.
- **Kültür, tarih ve arkeoloji turizmi:** Akdamar Kilisesi, Tuşba/Van Kalesi, Van Tarihi Kenti ve Höyüğü, UNESCO'nun Dünya Mirası Geçici Listesi'nde yer almaktadır. Kurşun, gümüş, bakır, kükürt karışımından oluşan savat sanatı Van'ın önemli değeridir. Hoşap Kalesi, Selçuklu Türkleri Mezarlığı (Gevaş), Van kilimleri, dengbejler diğer önemli değerlerdir.

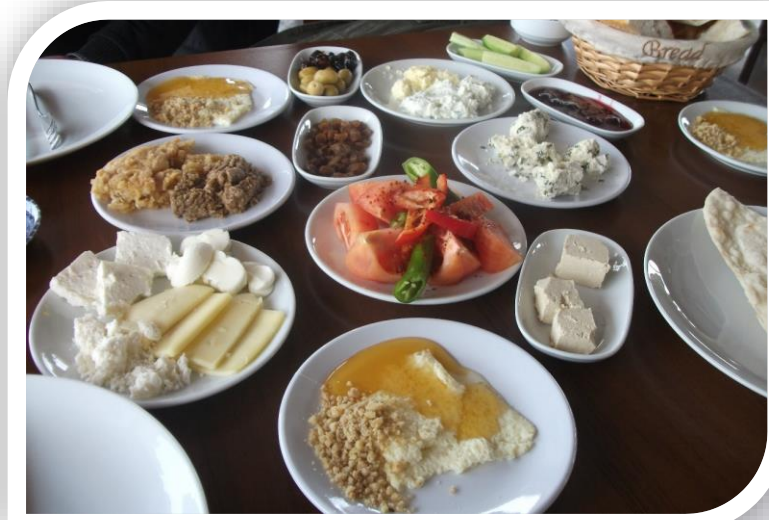

Van İli Turizm Göstergeleri

Van İli Turizm Çeşitleri

- **Gastronomi Turizmi:** Van yöresinin mutfağı oldukça geniştir:
 - Van Kahvaltısı: 2013 yılında “Dünyanın En Kalabalık Kahvaltı Sofrası” ile 51 bin 793 kişiye kahvaltı servis edilerek Guinness Rekorlar Kitabı’na girmiştir.
 - Kahvaltı salonlarında otlu peynir, murtuğa, gül reçeli, bal, kavut, cacık, tereyağı, lavaş ekmek gibi özgün ve doğal ürünler sunulmaktadır.
 - Coğrafi işaretli ürünler:
 - Tandırda Van Balığı/Tandırda Van İnci Kefali
 - Bahçesaray Cevizi
 - Erciş Üzümü
 - Murtuğa
 - Van Ayran Aşı
 - Van Gül Reçeli
 - Van Kahvaltısı
 - Van Kavut

Van İli Turizm Göstergeleri

Van İli Doğa Merkezli Turizm Çeşitleri

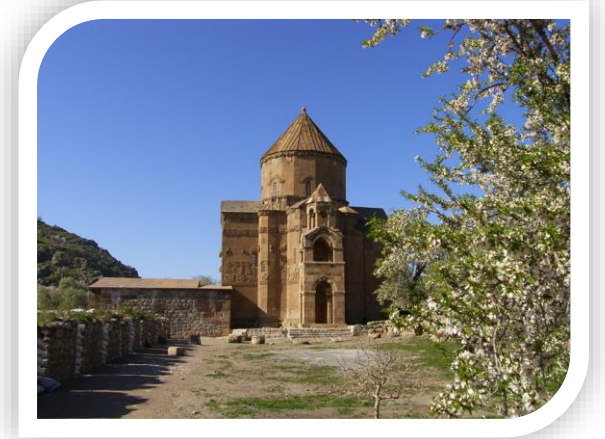
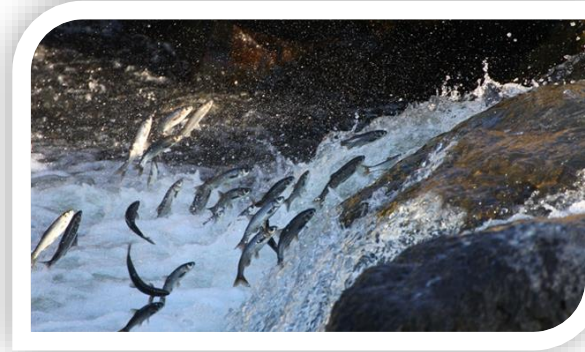
- **Kuş Gözlemciliği:** Erçek Gölü, 77 adet kuş türü ile Türkiye'nin kuş cennetlerinden birisidir. Farklı martı türleriyle birlikte sadece adaya özgü martı türlerinin de bulunduğu Çarpanak Adası, Van Gölü'ndeki adalar ve sazlıklarda bulunan yaz ördeği, ak kanatlı sumru, flamingo ve Van Gölü martısı, bölgenin diğer önemli kuş gözlemciliği değerlerini oluşturmaktadır.
- **Yayla Turizmi:** Keşiş Gölü çevresi ve yaylası, Erek Dağı ve Değirmi Gölü çevresi yayla turizminin yapılabileceği alanlardır.
- **Trekking-Dağcılık ve Tırmanma Turizmi:** Van'da Artos Dağı'nda aktif tırmanışlar gerçekleştirilmektedir. Erek, Pirreşit, Aladağlar, Alacabük (halk arasında bilinen adıyla Kuzgunkıran), Başet Dağı, Çomaklıbaba Dağı ve Keçikıran Dağları da önemli potansiyele sahiptir.
- **Eko ve Kırsal Turizm:** Yedi Kilise mevki, Ayanis köyü, Yavuzlar köyü, Altınsaç, İnköy ve Karagündüz köyü, kırsal ve ekoturizm faaliyetlerinin geliştirilebileceği yerler olarak öne çıkmaktadır.

Van İli Turizm Göstergeleri

- **Van Gölü:** Antalya kıyı şeridi uzunluğu 640 km, bölgede ise 2 ilin paylaştığı Van Gölü 530 km kıyı şeridine sahiptir ve kıyılarının yarıya yakını plaj olmaya elverişlidir.
- **Adalar:** Akdamar, Çarpanak, Adır ve Kuş adaları olmak üzere dört büyük ada bulunmaktadır.
- **Van Kedisi:** Sevimliliği ve farklı özellikleri ile Van Kedisi 2010 yılı FİBA Maskotu seçilmiştir.
- **İnci Kefali:** Van Gölü Havasına özgüdür.

Van İli Turizm Göstergeleri

KÜLTÜR VARLIĞI	ADET
Cami ve Minare	11
Kilise	44
Kale	68
Mezarlık	38
Sivil Mimari	18
Değirmen	14
Köprü	10
Medrese	5
Kümbet	10
Türbe	8
Nekropol	14
Kaya Mezarı	12
Kaya Yazıtı	14
Şapel (Kaya Şepali)	15

- Van ilince toplam 398 adet kültür varlığı bulunmaktadır.
- Son dönemde birçok kültür varlığının bulunduğu Eski Van Şehri'nde kültür varlıklarının korunması ve ayağa kaldırılması ile alakalı çalışmalar yoğunlaşmıştır. Yapılan arkeolojik çalışmalar ile birlikte son dönemde tescilli kültür varlıkları sayısında artış gerçekleşmiştir.

YENİLENEBİLİR ENERJİ POTANSİYELİ

Yenilenebilir Enerji

Güneş Enerjisi

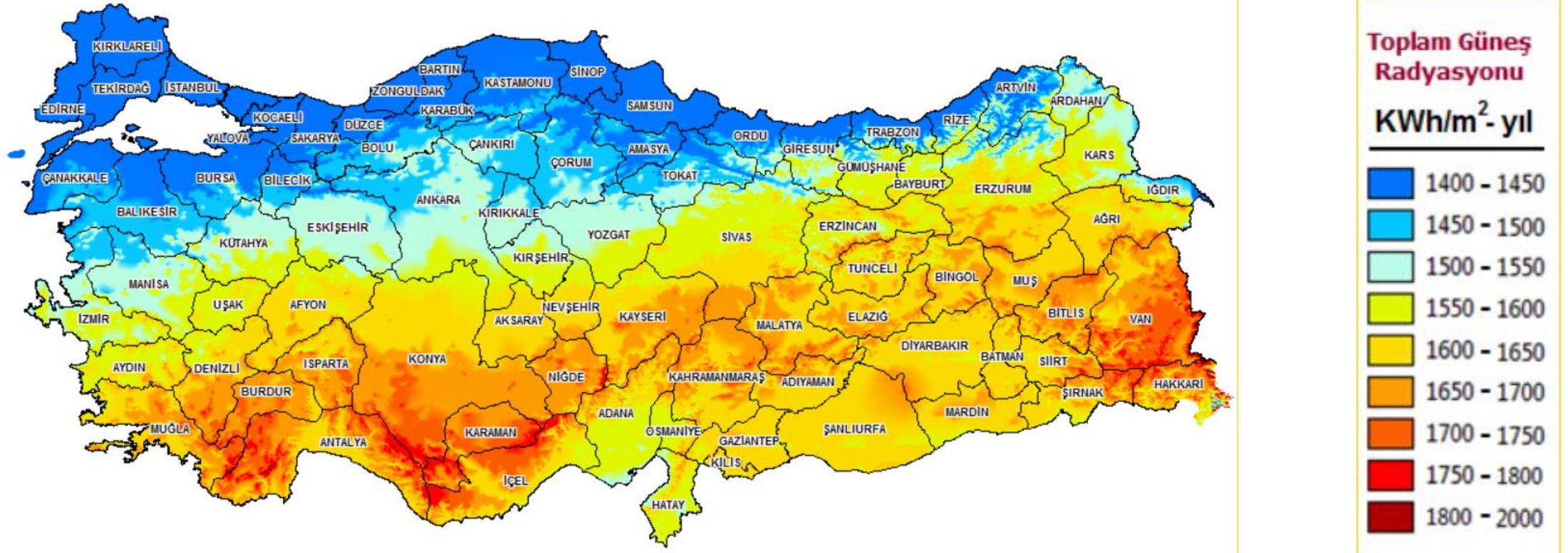
- Van İli güneş enerjisi santrali yatırımları için ülkemizdeki en ideal bölgedir.
- Van ili Karaman ve Antalya illerinden sonra en yüksek radyasyon değerine ve Hakkâri ilinden sonra en yüksek güneşlenme süresine sahip ildir.
- Yıllık 3.068 saatlik güneşlenme süresi ve 1.635 KWh/m²'lik ışıınım değerlerine sahip,
- Teknik, coğrafi ve iklim parametrelerinin etkisi ile elektrik enerjisi üretim verimliliği açısından Türkiye'de birinci sırada yer almaktadır,
- Güneş enerjisi yatırımlarına uygun arazi varlığına sahiptir,
- 6094 Sayılı Kanun ile izin verilen 600MW'lık Lisanslı GES (Güneş Enerjisi Santrali) kotası 28 ile tahsis edilmiş ve iller arasında verilen en yüksek (77MW') ikinci kota Van İline verilmiştir. 600MW'lık lisanslı kota TEİAŞ tarafından MW başına en yüksek katkı payı sunan firmalara yarışma usulü ile tahsis edilmiş ve il bazında yapılan yarışmalar sonucunda Türkiye'de MW başına en yüksek katkı payı 2.960.000TL ile Van'daki GES projelerine verilmiş ve Van İli'nin GES yatırımlarındaki yeri ve önemi özel sektör tarafından tescillenmiştir,
- Van'da 4000ha alana sahip Van Güneş Enerjisi İhtisas Endüstri Bölgesi Projesi'nin başlanması için çalışmalar devam etmektedir.

Yenilenebilir Enerji

Türkiye'nin Güneş Enerjisi Potansiyeli

Kaynak: Güneş Enerjisi Potansiyeli Atlası, 2023

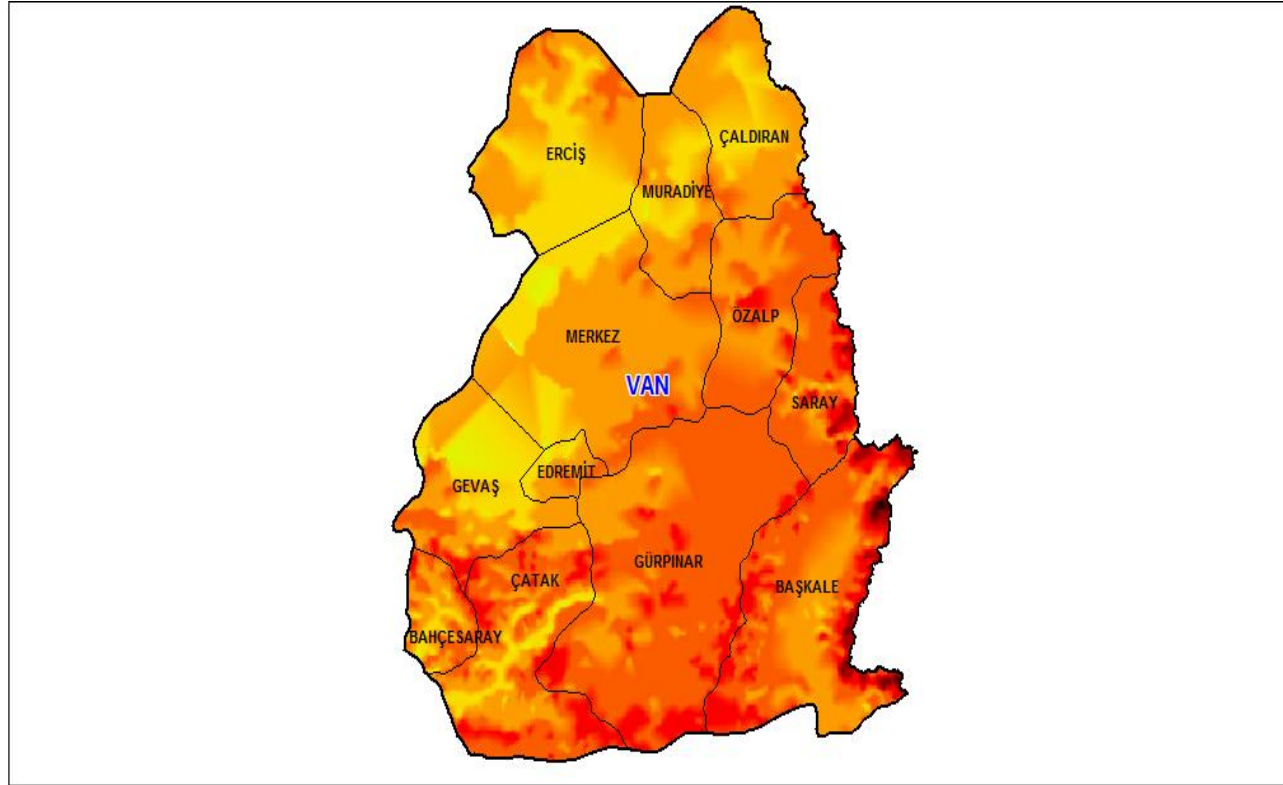
KALKINMA AJANSLARI
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

DOĞU ANADOLU
KALKINMA AJANSI

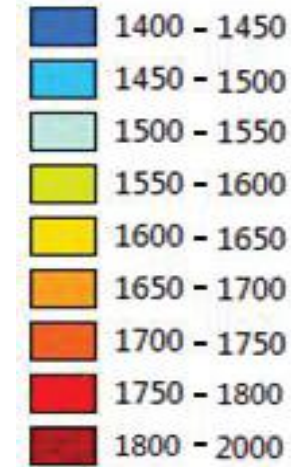
Yenilenebilir Enerji

Van İli Güneş Enerjisi Potansiyeli

**Toplam Güneş
Radyasyonu**

KWh/m² - yıl

Kaynak: Güneş Enerjisi Potansiyeli Atlası, 2021

KALKINMA AJANSLARI
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

DOĞU ANADOLU
KALKINMA AJANSI

Yenilenebilir Enerji

Hidroelektrik Enerji

Van İli Hidroelektrik Santraller, 1924-2020

İl Bazında Genel Toplam			Özel Sektör Tarafından İnşa Edilen Hidroelektrik Santraller, 1924-2020		
HES Sayısı	Kurulu Gücü (MW)	Ortalama Enerji Üretimi (GWh/yıl)	HES Sayısı	Kurulu Gücü (MW)	Ortalama Enerji Üretimi (GWh/yıl)
7	74,284	288,360	3	55,994	240,360

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, 2021

- Van ilinde mevcut olan 7 HES'in 3'ü özel sektör tarafından, dördü DSİ tarafından inşa edilmiştir.

KALKINMA AJANSLARI
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

DOĞU ANADOLU
KALKINMA AJANSI

Yenilenebilir Enerji

Rüzgar Enerjisi

Van İlinde Kurulabilecek Rüzgar Enerjisi Santrali Güç Kapasitesi			
50m'de Rüzgar Gücü (W/m^2)	50m'de Rüzgar Hızı (m/s)	Toplam Alan (km^2)	Toplam Kurulu Güç (MW)
300-400	6,8-7,5	3,38	16,88
400-500	7,5-8,1	0,5	2,48

Enerji İşleri Genel Müdürlüğü, 2021

- Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğünün yayımladığı verilere (REPA) göre TRB2 Bölgesi'ne kurulabilecek rüzgâr enerjisi santrali toplam kurulu gücü 70,88 MW'tır. Yapılan ölçümlere göre Van ilinde 50 m'de rüzgâr hızı 8,1 m/s'nin üzerine çıkmamaktadır.
- Kurulabilecek rüzgâr enerjisi santral toplam kurulu güçleri hesaplanırken rüzgâr enerjisi santrallerinin yerleri, trafo merkezleri ve enerji nakil hatlarının geçtiği bölgeler olarak belirlenmiş ve bu bölgelerdeki rüzgâr hızı 7 m/s'nin üzerinde olan noktalar seçilmiştir.

KALKINMA AJANSLARI
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

DOĞU ANADOLU
KALKINMA AJANSI

Yenilenebilir Enerji

Jeotermal Enerji

- Van ilinde, jeotermal kaynak aramalarına yönelik MTA Genel Müdürlüğü tarafından yapılan ilk çalışmalar 1988 yılında başlamış, bugüne kadar 6 adet sondaj çalışması yapılmıştır. Tüm bu sondaj çalışmaları kapsamında toplam 3.350 metre sondaj çalışması gerçekleştirilmiş olup 60-98 °C sıcaklık aralığında değişen ve toplamda 110 l/s debiye ulaşan jeotermal akışkan elde edilmiştir.
- Erciş-Zilan jeotermal alanında MTA tarafından gerçekleştirilen 4 adet sondaj kuyusu mevcuttur. MTA tarafından açılan ve akışkan elde edilen sondaj kuyularının sıcaklıkları 80-98 °C, debileri ise 4-40 l/s arasında değişmektedir. Söz konusu jeotermal alan yatırımcıya devredilmiştir.
- Çaldıran-Ayrancılar/Muradiye jeotermal alanı 1 adet jeotermal kaynak arama amaçlı sondaj yapılmış olup açılan sondajda 83 °C sıcaklık ve 15 l/s debide akışkan elde edilmiştir. Söz konusu jeotermal alan, 2010 yılında yatırımcıya devredilmiştir.
- Özalp Çaybağı sahasında yapılan sondajda 75 °C sıcak su elde edilmiş olup saha MTA tarafından ihale yolu ile yatırımcıya devredilmiştir.

MADENCİLİK

Madencilik

Van İli Maden Potansiyeli

- Van ili sahip olduğu jeolojik yapı gereği önemli perlit ve ponza yataklarına ev sahipliği yapmaktadır. Bu yataklar özellikle Erciş ilçesinde yoğunlaşmıştır. Bu ilçede perlit ve ponza yatakları Kocapınar ve Erbeyli sahalarında bulunmaktadır.
- Van ili 154.625.000 m³ ponza rezervine sahiptir. Bitlis ve Van illerinin toplam ponza rezervi 1.464.625.000 m³ olup Türkiye rezervinin yaklaşık yüzde 59'unu oluşturmaktadır.
- Van ili 1.400 milyon ton perlit rezervi ile Türkiye'de 2. sıradadır. Bitlis ve Van illerinin toplam perlit rezervi 2.340 milyon ton olup toplam Türkiye rezervinin yüzde 51'ini oluşturmaktadır .
- Van ilinde 59 madencilik işletmesi bulunmaktadır. 2021 yılı TÜİK verilerine göre madencilik ve taş ocaklığı sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin çalışan sayısı Van ilinde 363'dür.

Madencilik

Madencilik ve Taş Ocakçılığı İhracatı (1000 \$)

Bölge	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
TRB2	11.915	14.894	14.078	9.028	32.103	30.152	13.572	17.411	19.993
Bitlis	72	171	218	59	149	449	397	550	612
Hakkâri	11.499	14.300	13.628	8.586	25.052	21.461	9.469	13.498	18.300
Muş	313	392	117	132	6.716	5.607	348	308	484
Van	31	31	116	250	187	2.634	3.357	3.055	597

TÜİK, 2022

KALKINMA AJANSLARI
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

DOĞU ANADOLU
KALKINMA AJANSI

CAZİBE MERKEZLERİNİ DESTEKLEME PROGRAMI

CMDP

- **1.128.749** kişilik nüfusu ile Doğu ve Güneydoğu Bölgelerinin en büyük illerinden olup çevresindeki merkezleri ekonomik anlamda etkileyen Van ili, Kalkınma Bakanlığı tarafından hazırlanan Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi'nde "Bölgesel Çekim Merkezi" olarak nitelendirilmiştir. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından yürütülen Cazibe Merkezlerini Destekleme Programı kapsamında Van ili, Türkiye'de belirlenmiş **14 Cazibe Merkezi** ilden birisidir.

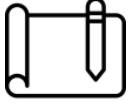

CMDP – Örnek Projeler

Örnek CMDP Projeleri

- Eski Van Şehrinin Canlandırılması 1.Etap Projesi
- Van Tekstil ve Hazır Giyim OSB 2. Etap Altyapı Projesi
- Van YYÜ Medya ve İletişim Uygulama Merkezi
- Van Tekstilkent Projesi (CMDP)
- Tuşba Kongre ve Fuar Merkezi (CMDP)
- Urartu Müzesi (CMDP)
- Abalı Kayak Tesisi (CMDP)
- İskele Sahil Rekreasyon 2. Etap Projesi (CMDP)
- Innovan Girişimcilik Merkezi Projesi (CMDP)
- Van Tekstil ve Hazır Giyim OSB Altyapı Projesi (CMDP)
- Van Erciş Organize Sanayi Bölgesi Enerji Nakil Hattı ve Yol Altyapısı Projesi (CMDP)

CMDP - Van Tekstil ve Hazır Giyim OSB 2. Etap Altyapı Projesi

Projenin Toplam Bütçesi : 82.832.440 TL

Destek Yararlanıcısı: Van Valiliği Yatırım ve İzleme Koordinasyon Başkanlığı,
Van Büyükşehir Belediyesi

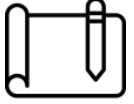

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı yürütülen ve yerelde Kalkınma Ajansı tarafından koordine edilen 2022 yılı Cazibe Merkezlerinin Destekleme Programı kapsamında, Van Valiliği Yatırım ve İzleme Koordinasyon Başkanlığının proje yararlanıcısı ve Van Büyükşehir Belediyesinin proje ortağı olduğu projenin bütçesi 82.832.440 TL, Ajans destek tutarı 41.416.220 TL'dir. Proje finansmanının %50'si Van Büyükşehir Belediyesi tarafından karşılanacaktır. Van OSB'de 100 hektar alan (1000 dönüm) tekstil ve hazır giyim yatırımlarına ayrılmıştır. Bu alanın 42 hektarında CMDP kapsamında 2018 yılında Van Tekstil ve Hazır Giyim OSB 1.Etap Altyapı Projesi desteklenmiş ve 2020 yıl sonu itibariyle altyapı yatırımları 18.137.664,59 TL bütçe ile tamamlanmıştır. 1.Etabın devamı niteliğinde olan, 58 hektar alanı kapsayan proje ile yaklaşık 48 hektar kullanılabilir alana sahip 57 parsel tekstil ve hazır giyim yatırımcılarına tahsis edilecek olup, tek vardiyada istihdam edilebilecek kişi sayısı 19.922 kişi olarak belirlenmiştir. Altyapı projesinin 2023 yılında tamamlanması planlanmaktadır.

KALKINMA AJANSLARI
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

DOĞU ANADOLU
KALKINMA AJANSI

CMDP - Eski Van Şehrini Canlandırılması 1.Etap Projesi

Destek Yararlanıcısı: Van Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı

Ortaklar: Van Müze Müdürlüğü, İpekyolu Belediyesi

İştirakçiler: Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van Rölöveve Anıtlar Müdürlüğü

Projenin Toplam Bütçesi : 17.500.000 ₺

HİBE : 14.500.000 ₺

Eş Finansman : 3.000.000 ₺

PROJENİN ÖZETİ:

1915 yılına kadar Van'ın şehir merkezi olan **Eski Van Şehrinde** bazı eserlerin restorasyonları yapılmış ancak kent silüetine ve dokusuna ulaşamadığından kentin turizm potansiyelinden yeterince faydalanılamamıştır.

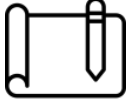
Proje kapsamında **Maarif Dükkanları, Tekalifi Harbiye Binası, Cephanelik, Adliye Binası, Devlet Binası** ve şehir surunun canlandırılması, işletme modeli oluşturularak turizme ve ticarete kazandırılması ve istihdamın artırılması sağlanacaktır. **Müze kent konsepti** kazandırılacak alanda, yeniden işlevlendirme ile tarihi yapıların zanaat atölyelerine, kafelere, kahvaltıcılara, restoranlara, sergi salonlarına ve çarşı dükkanlarına vb. **turistik ve ticari** işletmelere dönüştürülmesi planlanmaktadır.

Ayrıca Projenin başlaması ile birlikte Vakıflar Genel Müdürlüğü ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Eski Van Şehrini yatırım programına alınarak alanın tamamında Restorasyon ve işlevlendirme çalışmaları yapmayı planlanmaktadır.

KALKINMA AJANSLARI
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

DOĞU ANADOLU
KALKINMA AJANSI

CMDP - Innovan Girişimcilik Merkezi

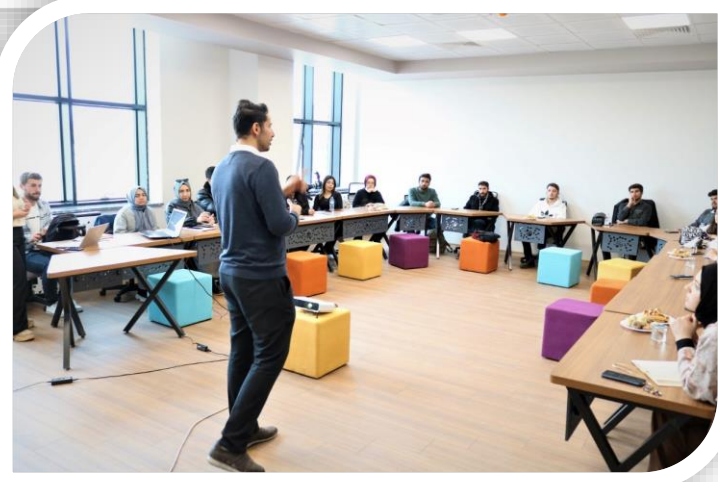
Proje Bütçesi : 7.200.000 ₺

Destek Yararlanıcısı: Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

- Van YYÜ’de girişimci adaylarının yüksek katma değerli ticarileştirilebilir fikirlerinin oluştuğu ve olgunlaştığı, ofis ve teknik altyapı gibi hizmetlerin ücretsiz sunulduğu ve gerektiğinde girişimcilere hibe veya melek yatırımcı bulunması gibi desteklerin sağlandığı 4.400 m2 kapalı alana sahip bir yapı inşa edilmiştir.

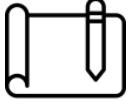
- 1 Nisan 2022 itibariyle faaliyetlere başlanmış olup 7 eğitim gerçekleşmiştir. 265 katılımcının katıldığı eğitimlere üniversite öğrencileri katılmıştır.

- Merkez, Sanayi ve Teknoloji Bakanımız Sayın Mustafa Varank tarafından Temmuz ayında açılmıştır.

KALKINMA AJANSLARI
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

DOĞU ANADOLU
KALKINMA AJANSI

CMDP - Van YYÜ Medya Ve İletişim Uygulama Merkezi

Proje Destek Tutarı : 2.361.630,76 ₺

Proje Süresi: 21 Ay

- Mevcut sahne TV stüdyosuna dönüştürülmek için genişletilmiş, alt karkas taşıyıcı ızgarası hazırlanmış ve yerin MDF montajı yapılmıştır.

- Mevcut kontrol odaları yıkılmış, yerine yeniden rejı ve sistem odası yapılmıştır.

- Mevcut koltuk, sandalyeler, alt zemin MDF ve taş yünü asma tavan sökölerek salon yeniden yapılmıştır.

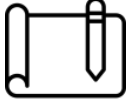
- Merkezin gerekli elektronik sistemlerin kurulmuş ve kablolamalar yapılmıştır.

- Merkez, Üniversitenin ilgili bölümlerinde öğrenim gören öğrencilere, liseli gençlere ve akademisyenlere uygulamalı eğitimler vermeye hazır hale getirilmiştir.

ÇALIŞAN VE ÜRETEN GENÇLER PROGRAMI

CUGEP - Van Tekstil ve Hazır Giyim OSB'nin Geliştirilmesi Projesi

Projenin Toplam Bütçesi : 69.664.353 TL

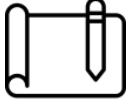
Destek Yararlanıcısı: Van Valiliği Yatırım ve İzleme Koordinasyon Başkanlığı

- Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Gençlik ve Spor Bakanlığı işbirliği ile yürütülen ve yerelde Kalkınma Ajansı tarafından koordine edilen 2021 yılı Çalışan ve Üreten Gençler Programı kapsamında, Van Valiliği Yatırım ve İzleme Koordinasyon Başkanlığının proje yararlanıcısı olduğu projenin başlangıç bütçesi 65.167.840 TL'dir, Ajans destek tutarı %100'dür. Proje kapsamında 6 adet 5000m²'lik kapalı alana sahip tekstil/hazır giyim fabrikası inşa edilmiştir. Proje 2022 yılında toplam 69.664.353 TL harcama ile tamamlanmıştır. Toplam kapalı alanın 30.000 m² olduğu bu fabrikalarda 2.750 kişinin istihdam edilmesi öngörülmektedir. 6 fabrikanın tamamı tekstil ve hazır giyim firmalarına tahsis edilmiştir.

KALKINMA AJANSLARI
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

DOĞU ANADOLU
KALKINMA AJANSI

CUGEP - Muradiye Tekstil ve Hazır Giyim Üretim Projesi

Projenin Toplam Bütçesi : 5.817.400 TL

Destek Yararlanıcısı: Van Valiliği Yatırım ve İzleme Koordinasyon Başkanlığı

- Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Gençlik ve Spor Bakanlığı işbirliği ile yürütülen ve yerelde Kalkınma Ajansı tarafından koordine edilen 2021 yılı Çalışan ve Üreten Gençler Programı kapsamında, Van Valiliği Yatırım ve İzleme Koordinasyon Başkanlığının proje yararlanıcısı olduğu projenin başlangıç bütçesi 3.850.000 TL, Ajans destek tutarı 2.850.000,00 TL'dir. Proje kapsamında 1 adet 1600m2'lik kapalı alana sahip tekstil/hazır giyim fabrikası inşa edilmiştir. Proje 2022 yılında toplam 5.817.400 TL harcama ile tamamlanmıştır. Proje kapsamında 160 kişilik istihdam öngörülmektedir. Fabrika binası tekstil ve hazır giyim firmasına tahsis edilmiştir.

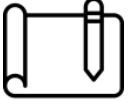

KALKINMA AJANSLARI
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

DOĞU ANADOLU
KALKINMA AJANSI

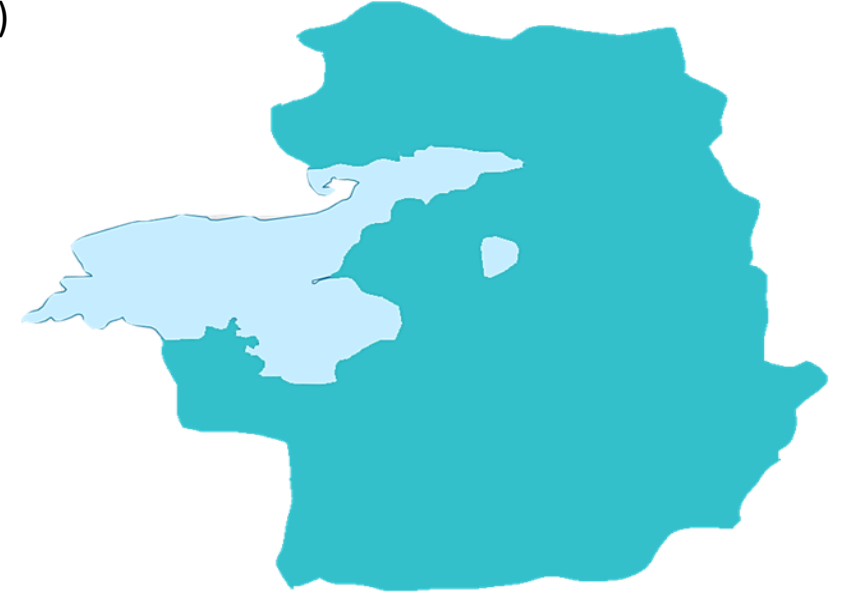
Van'da Hayata Geçirilen Diğer Önemli Projeler

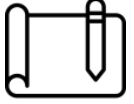

DAKA Desteği ile Van'da Hayata Geçirilen Bazı nemli Projeler

- Van OSB Yol Altyapısının Güçlendirilmesi ve Sıcak Asfalt ile Yenileme Projesi (1. Ve 2. Etap
- Van OSB Yol Altyapısının Güçlendirilmesi ve Sıcak Asfalt ile Yenileme Projesi (3. Etap)
- Tarihi Van Evleri / Tuşba Belediyesi
- Kalecik Seyir Tepesi / Tuşba Belediyesi
- Ayanis Kalesi / İl Kültür Turizm Müdürlüğü / Tuşba Belediyesi
- Van OSB Doęalgaz Altyapısı
- Van YYÜ GES
- Van Tekstilkent GES
- atak Belediyesi GES
- zalp Belediyesi Hayvan Pazarı ve Mezbahası
- Gürpınar Belediyesi Mezbahası
- Gürpınar Belediyesi İŞGEM
- İpekyolu Belediyesi Kadın Emeęi Pazarı
- Başkale Belediyesi Mezbahası
- Tuşba İlçesi Sahil Hattının Yeniden Yapılandırılması/Tuşba Belediyesi

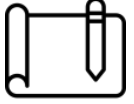

«Gevaş Tarımda Öncü Oluyor» Projesi

- **Proje Yürütücüsü** : Gevaş Belediyesi
- **Proje Bütçesi** : 2.012.112,00 ₺
- **Ajans Destek Tutarı** : 1.800.000,00 ₺

2021 Yılı Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı kapsamında desteklenen projede 4 adet sebze yetiştirme serası kurulmuş, yaş sebze meyve kurutma ve paketlenme ekipmanları alınarak sebze meyve işleme tesisi kurulum aşamasına geçilmiştir.

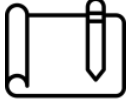

«Otlı Peynirin K p Serüveni» Projesi

- **Proje Yürütücüsü** : Sınırlı Sorumlu Van Kadın Girişimi  retim ve İşletme Kooperatifi
- **Proje Bütçesi** : 1.000.000,00  
- **Ajans Destek Tutarı**: 900.000,00  

2022 Yılı Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı kapsamında desteklenen projede otlı peynir ve küp imalat atölyesi açılarak 250 kadına ve 40 güzel sanatlar ve meslek lisesi öğrencisine k p imalatı, peynir imalatı ve hijyen eğitimlerinin verilecek, tesislerde üretim yapılarak otlı peynirin toprak küplerde satışı sağlanacaktır.

«Bahçesaray Ceviz Ve Bal Paketleme Tesisine Kavuşuyor» Projesi

- **Proje Yürütücüsü:** Bahçesaray Kaymakamlığı
- **Proje Bütçesi** : 2.100.000,00 ₺
- **Ajans Destek Tutarı:** 1.890.000,00 ₺

2022 Yılı Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı kapsamında desteklenen projede, Bahçesaray İlçesinde ceviz ve bal paketleme tesisi kurularak söz konusu bölgede ürünlerin markalaşma çalışmaları yapılarak katma değeri yükseltilecek ve ilçede sosyo-ekonomik kalkınmaya katkı sağlanacaktır.

6. BÖLGE DESTEKLERİ

Yatırım Teşvikleri

- 15.06.2012 tarih ve 2012/3305 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe giren yeni teşvik sistemi ile kararda belirlenmiş teşvik edilmeyen yatırımlar, enerji üretimine yönelik yatırımlar ve kamu kuruluşları tarafından yapılacak hizmet ve altyapı yatırımları hariç olmak üzere, sabit yatırım tutarı 1. 500.000 TL ve üzerindeki tüm yatırımlar bölgesel teşvik sistemi kapsamında desteklenecektir

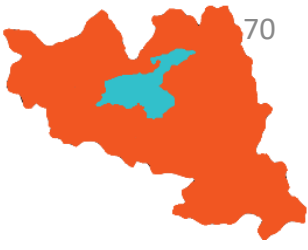

6. Bölge Destekleri

Bölgesel Teşvik Uygulaması Destekleri			BÖLGELER					
			I	II	III	IV	V	VI
KDV İstisnası			✓	✓	✓	✓	✓	✓
Gümrük Vergisi Muafiyeti			✓	✓	✓	✓	✓	✓
Vergi İndirimi	Yatırıma Katkı Oranı (%)	OSB ve EB Dışı	15	20	25	30	40	50
		OSB ve EB İçi	20	25	30	40	50	55
Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği		OSB ve EB Dışı	2 yıl	3 yıl	5 yıl	6 yıl	7 yıl	10 yıl
		OSB ve EB İçi	3 yıl	5 yıl	6 yıl	7 yıl	10 yıl	12 yıl
Yatırım Yeri Tahsisi			✓	✓	✓	✓	✓	✓
Faiz veya Kâr Payı Desteği	İç Kredi		-	-	3 Puan	4 Puan	5 Puan	7 Puan
	Döviz / Dövizle Endeksli Kredi				1 Puan	1 Puan	2 Puan	2 Puan
	Azami Tutar				1 Milyon TL	1,2 Milyon TL	1,4 Milyon TL	1,8 Milyon TL
Sigorta Primi İşçi Hissesi Desteği			-	-	-	-	-	10 yıl
Gelir Vergisi Stopajı Desteği			-	-	-	-	-	10 yıl

*İmalat sanayiine yönelik (US-97 Kodu:15-37) düzenlenen yatırım teşvik belgeleri kapsamında; 1/1/2017 ile 31/12/2022 tarihleri arasında gerçekleştirilecek yatırım harcamaları için yatırıma katkı oranı her bir bölgede geçerli olan yatırıma katkı oranına 15 puan ilave edilmek suretiyle, vergi indirimi oranı tüm bölgelerde %100 oranında ve yatırıma katkı tutarının yatırım döneminde kullanılabilecek oranı %100 olarak uygulanır. Aynı sektörde, 1/1/2017 ile 31/12/2024 tarihleri arasında gerçekleştirilecek bina-inşaat harcamaları KDV iadesinden yararlanır.

**T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI**

DAKA
DOĞU ANADOLU
KALKINMA AJANSI

ARZ EDERİZ